

การส่งเสริมแรงจูงใจ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตนาเชิงพฤติกรรม
ในการบริจาคโลหิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล*

Promotion Motivation, Knowledge, Attitudes, and
Behavioral Intentions Regarding Blood Donation Among
the Population in Bangkok Metropolitan

กชกร สุขทรัพย์ และสืบพงศ์ สุขสม

Kotchakorn Suksap and Suebpong Suksom

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, ประเทศไทย

Western University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: k.suksap@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ ทักษะ การส่งเสริมการบริจาคโลหิต และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิต 2) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ของความรู้ ทักษะ และการส่งเสริมการบริจาคโลหิตกับเจตนาเชิงพฤติกรรม และ 3) เสนอแนวทางส่งเสริมการบริจาคโลหิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนอายุ 20 ปีขึ้นไป 400 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามพื้นที่แล้วสุ่มอย่างง่ายภายในชั้นภูมิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 15 คนคัดเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตและการส่งเสริมการบริจาคโลหิตอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกต่อการช่วยเหลือผู้อื่นและมีความตั้งใจบริจาคโลหิต โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ชัดเจน ความมั่นใจในกระบวนการ และบริการที่เข้าถึงง่าย

*ได้รับบทความ: 20 ตุลาคม 2568; แก้ไขบทความ: 29 กันยายน 2569; ตอรับตีพิมพ์: 30 กันยายน 2569

Received: October 20, 2025; Revised: September 29, 2026; Accepted: September 30, 2026

2. ความรู้ ทักษะ และ การส่งเสริมการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางส่งเสริมการบริจาคโลหิตที่ได้จากการสัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับขั้นตอนและความปลอดภัย การสร้างทัศนคติเชิงบวกผ่านบุคคลที่เป็นแบบอย่าง การจัดบริการในสถานที่สะดวกและปลอดภัย และการพัฒนาระบบสนับสนุนและติดตามผู้บริจาค

คำสำคัญ: การส่งเสริมแรงจูงใจ; เจตนาเชิงพฤติกรรม; การบริจาคโลหิต

Abstract

This study aimed to (1) examine knowledge, attitudes, blood donation promotion, and behavioral intentions; (2) examine the predictive relationships of knowledge, attitudes, and donation promotion with behavioral intentions; and (3) propose blood donation promotion guidelines for residents of Bangkok and its vicinity. A mixed-methods approach was used. The quantitative sample comprised 400 residents aged 20 years or older. Participants were selected through stratified sampling by area, followed by simple random sampling within strata. Fifteen key informants were selected purposively. Data were collected through questionnaires and in-depth interviews and analyzed using frequencies, percentages, means, standard deviations, multiple regression, and content analysis.

The results showed that:

1. Knowledge of blood donation and donation promotion were at high levels. Respondents held positive attitudes toward helping others and expressed intentions to donate blood. They valued clear information, confidence in the donation process, and accessible services.

2. Knowledge, attitudes, and donation promotion were positively associated with behavioral intentions to donate blood at the .01 significance level.

3. Four blood donation promotion guidelines emerged from the interviews: providing accurate information about donation procedures and safety, encouraging positive attitudes through role models, arranging donation services at convenient and safe locations, and developing donor support and follow-up systems.

Keywords: Motivation promotion; Behavioral intentions; Blood donation

1. บทนำ

การจัดการโลหิตจากผู้บริจาคโดยสมัครใจเป็นภารกิจสำคัญของระบบบริการสุขภาพ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ทำหน้าที่จัดหาโลหิตและประสานเครือข่ายบริการในประเทศไทย (แผนวรรณเมธี, 2563) ความต่อเนื่องของการจัดหาโลหิตจึงเกี่ยวข้องทั้งกับความพร้อมของประชาชนและการจัดบริการ การรณรงค์ของหน่วยงานให้มีความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนครั้งบริจาคและการสื่อสารกับผู้บริจาค (ดุจใจ ชัยวานิชศิริ, 2567) สถานการณ์โรคโควิด-19 ส่งผลต่อความต่อเนื่องของการจัดหาโลหิต (ภาวิณี คูปตวินทุ, 2565; สภากาชาดไทย, 2567)

การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและความปลอดภัย ทักษะคิดต่อการช่วยเหลือผู้อื่น และการเข้าถึงบริการเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาการบริจาคโลหิต Monteiro et al. (2024, pp. 283-288) อธิบายความสำคัญของข้อมูลที่เข้าใจได้และการจัดบริการ ส่วน Harrell Harrell, Simons, & Clasen (2022) ศึกษาการใช้สื่อสังคมในการส่งเสริมการบริจาคโลหิต งานวิจัยเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของประชาชนกับการจัดบริการในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาความรู้ ทักษะคิด และเจตนาบริจาคโลหิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ควบคู่กับการให้ข้อมูล เครือข่ายผู้บริจาค การเข้าถึงบริการ และการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน การสำรวจใช้ศึกษาระดับความคิดเห็นและความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ ส่วนการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์บริจาค ผู้ไม่มีประสบการณ์บริจาค และเจ้าหน้าที่ ใช้ศึกษาความกังวลและเงื่อนไขการจัดบริการ ข้อมูลทั้งสองส่วนใช้ประกอบการเสนอแนวทางส่งเสริมการบริจาคโลหิตให้เหมาะกับประชาชนและการดำเนินงานของหน่วยบริการ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการส่งเสริมแรงจูงใจ ด้านความรู้ ทักษะคิด และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. ศึกษาการส่งเสริมแรงจูงใจ ด้านความรู้ ทักษะคิดที่มีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมแรงจูงใจ ด้านความรู้ ทักษะคิด และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การสำรวจด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยนำผลมาเปรียบเทียบตามประเด็นความรู้ ทักษะคิด การส่งเสริมการบริจาค และเจตนา

เชิงพฤติกรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างใน 6 พื้นที่ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร มีจำนวนรวม 10,731,193 คน (กรมการปกครอง, 2568) กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนอายุ 20 ปีขึ้นไป 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (1973) ได้ จำนวน 389 คน และเพิ่มเป็น จำนวน 400 คน การเลือกตัวอย่างใช้พื้นที่เป็นชั้นภูมิ จากนั้นสุ่มอย่างง่ายภายในแต่ละชั้นภูมิ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน คัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้มีประสบการณ์บริจาคโลหิตกับสภากาชาดไทยพื้นที่ละ 1 คน รวม 6 คน ผู้ไม่มีประสบการณ์พื้นที่ละ 1 คน รวม 6 คน และเจ้าหน้าที่สภากาชาดไทย 3 คน จากงานบริการโลหิตและกรู๊ปเลือด งานจัดหาผู้บริจาค และงานประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการบริจาคโลหิต

เครื่องมือ แบบสอบถามมี 5 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป 5 ข้อ แรงจูงใจด้านความรู้และทัศนคติ 10 ข้อ การส่งเสริมการบริจาค 20 ข้อ เจตนาเชิงพฤติกรรม 15 ข้อ และข้อเสนอแนะ 1 ข้อ ส่วนที่ 2-4 ใช้มาตราส่วน 5 ระดับ การส่งเสริมมี 4 ด้าน คือ การให้ข้อมูลก่อนบริจาค การสร้างเครือข่าย การให้บริการที่เข้าถึงง่าย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เจตนาเชิงพฤติกรรมมี 3 ด้าน คือ ความตั้งใจ ความมั่นใจ และการร่วมกิจกรรมสาธารณะ แบบสัมภาษณ์มี 6 ข้อ ครอบคลุมแรงจูงใจ 3 ข้อ การส่งเสริม 1 ข้อ เจตนาเชิงพฤติกรรม 1 ข้อ และข้อเสนอแนะ 1 ข้อ

คุณภาพเครื่องมือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา กำหนดเกณฑ์ IOC 0.50-1.00 ได้ค่า IOC ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.99 ทดลองใช้กับประชาชนในพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน ได้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค 0.989 (Cronbach, 1970) ส่วนแบบสัมภาษณ์มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลต่างกลุ่ม ร่วมกับการสังเกตและเอกสารประกอบ

การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย แจกแบบสอบถามด้วยตนเองและใช้ Google Forms ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ และสัมภาษณ์ด้วยตนเองครั้งละประมาณ 30 นาทีหรือจนได้ข้อมูลครบประเด็น โดยจดบันทึก บันทึกเสียง และถอดความ โครงการได้รับการรับรองจริยธรรมจากมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เลขที่ WTU-2568-0071 รหัส HE-WTU-2568-0071 วันที่ 18 กรกฎาคม 2568 ถึง 17 กรกฎาคม 2569

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไปใช้ความถี่และร้อยละ คำนวณแบบสอบถามใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ใช้การถดถอยพหุคูณ ข้อมูลสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ เปรียบเทียบข้อมูลที่ตรงกันและต่างกัน แล้วเชื่อมโยงกับผลสำรวจตามวัตถุประสงค์

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมแรงจูงใจ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล สามารถสรุปการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลตามวัตถุประสงค์ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพข้าราชการ และไม่เคยบริจาคโลหิต คะแนนด้านความรู้อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนสูงสุดเกี่ยวกับการมีสุขภาพแข็งแรงและไม่มีโรคภัยร้ายแรง ด้านทักษะ ผู้ตอบเห็นว่าการบริจาคเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีคุณค่าต่อสังคมและทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงความเข้าใจข้อกำหนด ความมั่นใจในกระบวนการ และคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่น ขณะเดียวกันยังพบความกังวลและความต้องการข้อมูลที่ชัดเจน การส่งเสริมการบริจาคโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการให้ข้อมูลก่อนบริจาคมีคะแนนสูงสุด เนื้อหาที่ผู้ตอบให้ความสำคัญ ได้แก่ ขั้นตอน การเตรียมตัว และความปลอดภัย ตามด้วยประเด็นบริการที่เข้าถึงง่าย เครือข่าย และการมีส่วนร่วม ข้อมูลสัมภาษณ์กล่าวถึงการให้ข้อมูลครบถ้วน บริการสะดวก และความร่วมมือของหน่วยงาน ด้านเจตนาเชิงพฤติกรรม ผู้ตอบกล่าวถึงความตั้งใจเป็นแบบอย่าง ช่วยชีวิตผู้อื่น รับการตรวจสุขภาพ และรับเกียรติบัตรหรือเข็มพระราชทานตามข้อความในเครื่องมือ รวมถึงความมั่นใจและความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ยังไม่เคยบริจาคกล่าวถึงความกังวลและความต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม

2. ผลตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ความรู้และทักษะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า การให้ข้อมูลก่อนบริจาค การสร้างเครือข่าย การให้บริการที่เข้าถึงง่าย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการให้บริการที่เข้าถึงง่ายมีความสำคัญเป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ การให้ข้อมูลก่อนบริจาค การสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตามลำดับ ผลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญกับแบบอย่างการช่วยเหลือผู้อื่น ข้อมูลก่อนบริจาค บริการที่เป็นมิตร และเครือข่ายประชาสัมพันธ์ โดยข้อมูลที่ชัดเจนช่วยให้เข้าใจขั้นตอนและเตรียมตัวได้ ส่วนบริการที่สะดวกและการสนับสนุนจากเครือข่ายเป็นเงื่อนไขที่ผู้ให้ข้อมูลนำมาประกอบการตัดสินใจบริจาคโลหิต

3. ผลตามวัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางส่งเสริมการบริจาคโลหิตที่ได้จากการสัมภาษณ์มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้อง โดยอธิบายขั้นตอน การเตรียมตัว และความปลอดภัยด้วยข้อมูลที่เข้าใจง่าย 2) การสร้างทัศนคติเชิงบวกผ่านบุคคลที่เป็นแบบอย่างและสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย 3) การจัดกิจกรรมบริจาคโลหิตในสถานที่สะดวก ปลอดภัย และให้บริการที่เป็นมิตร และ 4) การพัฒนาระบบสนับสนุนและติดตามผู้บริจาคผ่านการให้กำลังใจ การยกย่อง และการสื่อสารหลังบริจาค

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมแรงจูงใจ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ความรู้ ทักษะ และการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนด้านความรู้และการส่งเสริมการบริจาคโลหิตอยู่ในระดับมาก มีทัศนคติเชิงบวกต่อการช่วยเหลือผู้อื่น และให้ความสำคัญกับข้อมูลก่อนบริจาค ทั้งนี้ การบริจาคโลหิตเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัย ผู้บริจาคจึงต้องการข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติ การเตรียมตัว และขั้นตอนการรับบริการเพื่อประกอบการตัดสินใจและสร้างความมั่นใจ ข้อมูลสัมภาษณ์ที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการคำอธิบายเกี่ยวกับขั้นตอนและความปลอดภัยสนับสนุนคำอธิบายดังกล่าว ส่วนการเห็นคุณค่าของการช่วยชีวิตผู้ป่วยเป็นเหตุผลทางจิตใจที่ทำให้ประชาชนมีความตั้งใจบริจาค ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Monteiro et al. (2024, pp. 283-288) ที่พบว่า การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นแรงจูงใจสำคัญของการบริจาคโลหิต และการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริจาคช่วยลดความกลัวและความไม่มั่นใจ อีกทั้งสอดคล้องกับวรางคณา โสฬสลีขิต และณัฐภูมิ ชันทิตย์ (2562, หน้า 47-63) ที่พบว่า กลุ่มผู้กลับมาบริจาคโลหิตซ้ำมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคแตกต่างจากกลุ่มผู้ไม่กลับมาบริจาคซ้ำ ความรู้ที่ถูกต้องและการเห็นคุณค่าของการบริจาคจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมความพร้อมและความตั้งใจของประชาชน

2. ความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะ และการส่งเสริมการบริจาคโลหิตกับเจตนาเชิงพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ ทักษะ และการส่งเสริมการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม อธิบายได้ว่า ความเข้าใจข้อกำหนดและกระบวนการบริจาคช่วยให้ประชาชนประเมินความพร้อมของตนได้ ส่วนทัศนคติเชิงบวกทำให้เห็นประโยชน์ของการบริจาคต่อผู้ป่วยและสังคม เมื่อได้รับข้อมูลที่ชัดเจนและสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวก ประชาชนจึงมีแนวโน้มสนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม ผลดังกล่าวสอดคล้องกับวรางคณา โสฬสลีขิต และณัฐภูมิ ชันทิตย์ (2562, หน้า 47-63) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่ดี การรับรู้นโยบายส่งเสริม และการจัดบริการที่สะดวกต่อการเข้าถึงเกี่ยวข้องกับความตั้งใจกลับมาบริจาคโลหิตซ้ำ โดยทั้งสองการศึกษาให้ความสำคัญกับความพร้อมของบุคคลควบคู่กับการสนับสนุนจากหน่วยบริการ สำหรับการเห็นคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่นนั้น สอดคล้องในด้านปัจจัยทางสังคมกับ Jaafar et al. (2023) ที่พบว่า ความตระหนักทางสังคมสัมพันธ์กับเจตนาบริจาคโลหิตของนักศึกษาทั้งกลุ่มที่เคยและไม่เคยบริจาค แม้ใช้กลุ่มประชากรและตัวแปรต่างกัน แต่ผลการศึกษา มีประเด็นร่วมกันว่า การตระหนักถึงประโยชน์ต่อผู้อื่นมีความเกี่ยวข้องกับความตั้งใจบริจาค การส่งเสริมเจตนาบริจาคจึงควรดำเนินงานด้านความรู้ ทักษะ และการจัดบริการร่วมกัน

3. แนวทางส่งเสริมการบริจาคโลหิต ผลการวิจัยได้แนวทางส่งเสริม 4 ด้าน ได้แก่ การให้ความรู้ การสร้างทัศนคติเชิงบวก การจัดการบริการที่สะดวกและปลอดภัย และการสนับสนุนติดตาม แนวทางดังกล่าวครอบคลุมการเตรียมความพร้อมก่อนบริจาค การดูแลระหว่างรับบริการ และการติดต่อหลังบริจาค โดยการให้ข้อมูลช่วยให้ประชาชนเข้าใจขั้นตอน การใช้บุคคลที่เป็นแบบอย่างช่วยสร้างความสนใจและเห็นคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนบริการที่สะดวกและการสื่อสารติดตามช่วยให้ผู้บริจาคได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับกริพล สุตวาท (2564, หน้า 724-733) ที่พบว่า การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน การจัดหาผู้บริจาคเชิงรุก และการติดตามด้วยโทรศัพท์หรือข้อความช่วยสนับสนุนการจัดหาโลหิต โดยเฉพาะบทบาทของเครือข่ายในการประสานผู้บริจาคและรักษาการติดต่อกับหน่วยบริการ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับกริวิชญ์ ชัยมาลา และสิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ (2566, หน้า 78-90) พบว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ความเข้มแข็งของผู้นำ การทำงานเป็นทีม และเครือข่ายวิชาการเป็นปัจจัยความสำเร็จของกิจกรรมเพื่อสังคม แม้งานดังกล่าวศึกษากิจกรรมนักศึกษา แต่มีความสอดคล้องด้านการอาศัยความร่วมมือเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะ แนวทางส่งเสริมการบริจาคโลหิตในกรุงเทพมหานคร และปริณตพลจึงให้ความสำคัญกับการประสานหน่วยบริการ ชุมชน และเครือข่าย เพื่อร่วมกันให้ข้อมูล จัดกิจกรรม และติดตามผู้บริจาคให้เหมาะกับบริบทของพื้นที่

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานบริการโลหิตควรกำหนดมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและความปลอดภัย สนับสนุนการสื่อสารเชิงบวกผ่านแบบอย่าง จัดบริการในพื้นที่ที่ประชาชนเข้าถึงได้ และกำหนดแนวทางติดตามผู้บริจาค โดยทดสอบความเหมาะสมของมาตรการก่อนนำไปใช้ในวงกว้าง

2. ข้อเสนอแนะการนำไปปฏิบัติ

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติควรจัดทำข้อมูลที่ชัดเจนและเตรียมบุคลากรให้ตอบข้อกังวล กระทรวงสาธารณสุขควรสนับสนุนการสื่อสารร่วมกับหน่วยบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประสานสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนหน่วยบริการและสภาวิชาชีพควรออกแบบการติดต่อหลังบริจาคและกิจกรรมขอบคุณ พร้อมประเมินความพึงพอใจ เจตนา และการกลับมาบริจาคจริงแยกกัน

3. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาความต่างด้านบริบทและวัฒนธรรม บทบาทสื่อดิจิทัล และความสัมพันธ์กับความเชื่อ ความเครียด และแรงจูงใจภายใน

3.2 ควรใช้แบบวัดความรู้ที่เหมาะสมกับนิยามและตรวจองค์ประกอบของเจตนา รวมถึงติดตามพฤติกรรมบริจาคซ้ำหรือทดลองแนวทางทั้งสี่ด้าน เพื่อประเมินผลที่การศึกษา

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยประกอบด้วยแนวทางส่งเสริมเจตนาบริจาคโลหิต 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการบริจาค ทักษะคติและแบบอย่าง การจัดบริการ และการสนับสนุนติดตาม ด้านความรู้เน้นข้อมูลขั้นตอน การเตรียมตัว และความปลอดภัย ด้านทักษะคตินั้นคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่นและบุคคลที่เป็นแบบอย่าง ด้านบริการเน้นสถานที่และเวลาที่สะดวกพร้อมการดูแลที่เป็นมิตร ส่วนด้านการสนับสนุนเน้นการสื่อสารให้กำลังใจ และติดตามหลังบริจาค แนวทางทั้งสี่ด้านใช้ประกอบการวางแผนกิจกรรมของหน่วยบริการโลหิตและเครือข่ายในพื้นที่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กริพล สุตาวงษ์. (2564). การสร้างเครือข่ายผู้บริจาคโลหิตและการติดตามเพื่อให้มีโลหิตเพียงพอในพื้นที่ชายแดนที่ห่างไกล. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 30(4), 724-733. <https://thaidj.org/index.php/JHS/article/view/10632>
- ดุจใจ ชัยวานิชศิริ. (2567). ศูนย์บริการโลหิตฯ ปลุกพลังผู้ให้ทั่วประเทศ บริจาคเลือดทุก 3 เดือน. เข้าถึงได้จาก <https://www.hfocus.org/content/2024/01/29595>
- แผน วรรณเมธี. (2563). PLUS 1 เพิ่มจำนวนครั้ง เพิ่มโลหิต เพิ่มชีวิต. เข้าถึงได้จาก <https://redcross.or.th/news/information/9669/>
- ภาวินี คุปตวินทุ. (2565). การระบาดของโรคโควิด-19 กับงานบริการโลหิตของประเทศ. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย.
- ภีราวิชญ์ ชัยมาลา และสิริโณม พิเชษฐบุญเกียรติ. (2566). การส่งเสริมจิตสำนึกร่วมและจิตสาธารณะของนักศึกษาผ่านโครงการกิจกรรมเพื่อสังคมแบบมีส่วนร่วม. *สหวิทยาการและความยั่งยืนปริทรรศน์ไทย*, 12(2), 78-90. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JIRGS/article/view/264769>
- วรางคณา โสฬสลิขิต และณัฐภูมิ ชันทิตย์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกลับมาบริจาคโลหิตซ้ำของผู้บริจาคโลหิตในจังหวัดแพร่. *Journal of the Phrae Hospital*, 27(2), 47-63. <https://www.thaidj.org/index.php/jpph/article/view/10446>
- สภากาชาดไทย. (2567). รายงานกิจการประจำปีสภากาชาดไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการโลหิต สภากาชาดไทย.
- Harrell, S., Simons, A. M. & Clasen, P. (2022). Promoting blood donation through social media: Evidence from Brazil, India and the USA. *Social Science & Medicine*, 315, 115485. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2022.115485>
- Jaafar, J. R., Kamarudin, N. H., Zakaria, N. H., & Seong, K. W. (2023). Empowering humanity behavior among university students through blood donation activity. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH)*, 8(1), e002097. <https://doi.org/10.47405/mjssh.v8i1.2097>
- Monteiro, T. H., Ferreira, Í. R., Junior. A. C. F. P., Chocair, H. S., & Ferreira, J. D. (2024). Barriers and motivations for blood donation: an integrative review. *Scielo Brasil. Hematology, Transfusion and Cell Therapy*, 46(3), 283-288.

